

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Веска Христова Вардарева

на дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен
„доктор”

в област на висше образование: 1. Педагогически науки

Професионално направление: 1.1. Педагогика /Предучилищна педагогика/

Автор: Сиолу Евдоксия

**Тема: „Училищно ръководство и включване в
гръцките държавни училища“**

Научен ръководител: проф. д-р Божидар Ангелов – Софийски университет

1. Общо представяне на процедурата и докторанта

Със заповед Ректора на Софийския университет „Климент Охридски" (СУ) съм определена за член на научното жури за осигуряване на процедура за защита на дисертационен труд на тема: *Училищното ръководство и включване в гръцките държавни училища* за придобиване на образователната и научна степен „доктор” в област на висше образование: 1. Педагогически науки, професионално направление: 1.2. Педагогика /Предучилищна педагогика.

Автор на дисертационния труд е Евдоксия Сиолу - докторантка на редовна подготовка към ФНПП с научен ръководител проф. д-р Божидар Ангелов.

Представеният от Евдоксия Сиолу комплект материали е в съответствие с Правилника за развитие на академичния състав на СУ и включва всички

необходими документи. Дисертационният труд е в обем 227 стандартни страници на английски език, от които основен текст - 187 страници и приложения. Авторката е използвала голям брой литературни източници, които за съжаление не са номерирани. Към дисертацията има приложения с общ обем от 40 страници. Структурата на дисертационният труд включва увод, шест глави, изводи, заключение, списък с използвана литература и приложения.

Докторантката не е приложила публикации, както и изведени приноси, което (предполагам) не означава, че ням такива.

2. Актуалност на тематиката и целесъобразност на поставените цели и задачи

Дисертацията е посветена на значим, не само за Гърция и недостатъчно изследван във визирания контекст проблем от областта на приобщаващото образование. Избраната от докторантката тема е актуална не само за педагогическата теория, но и най-вече за приобщаващата практика. Това е така, защото проблемът за включването на деца със СОП в масовите детски градини и училища в Гърция (както и в България) е в „прохождащо“ състояние, с привнесен опит от други европейски страни и проучването на собствените нагласи е особено актуален и важен за образователния мениджмънт и управлението на училищата и детските градини, в които ще се осъществява това включване. Научното намерение на докторантката е да проучи нагласите на директори, учители, училищни и родителски организации, вземащи участие в процесите на включването и приобщаването на децата със специални образователни потребности.

В този смисъл, разработената от нея тема е актуална, има научна стойност и в теоретичен и в научно-приложен план.

Основната цел на изследването е свързана с възможността да се получат данни за нагласите на учителите и директорите в предучилищното образование по отношение на включването на деца със специални образователни потребности в обществените детски градини и факторите, които ги засягат в Гърция. Текущото проучване е особено полезно и значимо, поради факта, че при разработването на подходящи програми за обучение на директори и учители в предучилищното образование, свързани с включването, при разработването и прилагането на подходящи приобщаващи програми, насочени към социалното и образователното включване на деца със специални образователни потребности в средата на редовните детски градини ще бъде ефективно. Теоретичното обосноваване и прилагане в педагогическата практика на цялостен научен модел за социално и образователно включване, партньорството между образователните институции от сферата на предучилищното образование ще предостави по-ефективни възможности за личностно и социално развитие на децата със СОП.

Фокусът в дисертацията е поставен върху следните акценти:

1. Какви са нагласите на директорите и учителите на гръцките детски градини към включването?
2. До каква степен всяка от променливите: години опит като директор/учител, опит в приобщаващо образование, образователно ниво, обучение по специално образование и години преподавателски опит представлява прогнозен фактор за нагласите на директорите към включването?
3. До каква степен професионалното развитие на директора /учител(години опит като директор/учител, образователно ниво, обучение по специално образование, опит в приобщаващо образование и години преподавателски опит) е прогнозен фактор за нагласите на директора към включването?

Целта на изследването е ясно и точно формулирана. Задачите конкретизират много добре поставената цел. Подробно е описана изследователската програма в отделните етапи на изследването. Към всеки отделен етап са представени методите и методическият инструментариум. Те са обособени в няколко групи.

В настоящото изследване са използвани две скали за измерване на нагласите на директорите и учителите в гръцките детски градини към приобщаващото образование. По-конкретно, за изследване на нагласите на директорите на гръцките детски градини бе използвана адаптирана версия на адаптирана версия на „Анкета за нагласите на директорите към приобщаващото образование“ (Bailey 2004) на гръцки език, а за изследване на нагласите на учителите в гръцките детски градини бе използвана адаптирана версия на „Скала на нагласите на учителите към приобщаващите класни стаи“ на гръцки език (Cochran 1997). Адаптациите на двата инструмента са свързани с преподавателския опит, обучението и средната големина на класа. Използвани са и методи за теоретично изследване и методи за емпирично изследване, като контент- анализ на нормативни документи, съпоставителен анализ и KWOT анализ; за емпиричното ниво – анкета и експертна оценка. Резултатите са обработени с математико-статистически методи.

По същество дисертацията представлява един успешен опит за типично приложно педагогическо изследване от областта на традициите на американските научно-приложни школи за качествени изследвания.

Авторефератът отразява коректно съдържанието и приносите направени в дисертацията.

В заключение считам, че дисертационния труд на Евдоксия Сиолу прави съществен принос в педагогическата наука и представлява научно доказателство за това, че моделът за планиране, организиране и реализиране на изследване от подобен тип, предоставя достатъчно и надеждни резултати за практиката на приобщаващото образование и моделът, предложен от докторантката е достатъчно устойчив и ефективен.

Ето защо, убедено предлагам на Научното жури да присъди на Евдоксия Сиолу научната степен «доктор по педагогика».

25.02.2019г.

доц. д-р Веска Вардарева

